

REILU KIERTOTALOUS KUNNISSA

Kunnat kestävän kehityksen toteuttajina 7.5.2020
Okariina Rauta, Motiva Oy

**KESTÄVÄ
KAUPUNKI**

Motiva

HANKKEEN TAVOITE

Lisäämme osaamista ja ymmärrystä kiertotalouden ja sosiaalisen kestävyuden liityntäpinnoista kunnissa.

Etsimme esimerkkejä ja levittämme löytyneitä käytäntöjä kaikkien käyttöön.

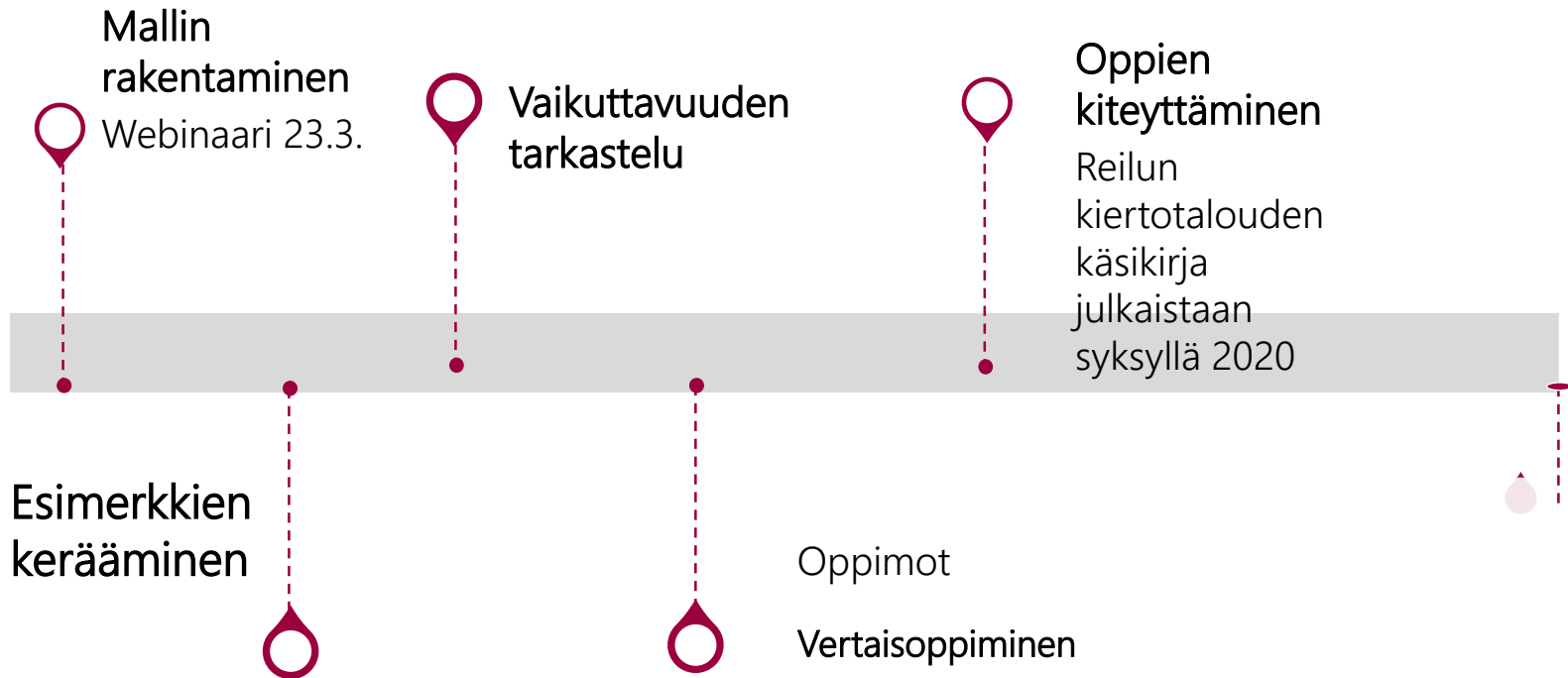
Tunnistamme toimintamallien edistymistä hankaloittavia esteitä.

Tarjoamme mahdollisuuden vertaisoppimiseen kunnan eri toimialoilla työskenteleville ja kansalaisyhteiskunnan toimijoille.

HANKKEEN AIKAJANA

Malli sosiaalisen kestävyuden ja kiertotalouden yhdistämiseen kunnissa

SOSIAALINEN KESTÄVYYS

Sosiaalisesti kestävä yhteiskunta
(Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020)

- ❖ kohtelee kaikkia yhteiskunnan jäseniä reilusti
- ❖ vahvistaa osallisuutta ja yhteisöllisyyttä
- ❖ tukee terveyttä ja toimintakykyä
- ❖ antaa tarvittavan turvan ja palvelut.

SOSIAALISEN KESTÄVYYDEN OSA-ALUEET TÄSSÄ MALLISSA

Fyysinen terveys

Osallisuus

Yhteisöllisyys

Henkinen
hyvinvointi

Taloudellinen
hyvinvointi

Turvallisuus

Oikeudenmukaisuus

KIERTOTALOUDEN PERIAATTEET

Luonnon
ekosysteemien
uusiutuminen

Tuotteet,
komponentit ja
materiaalit
säilyvät kierrossa
pitkään

Edistetään
jätteettömyyttä
haitattomuutta ja
kestäviä
materiaalivalintoja

Lähde: Ellen McArthur
Foundation

KIERTOTALOUDEN RATKAISUT

Tuotteet palveluna

Ostamisen sijasta vuokrataan, liisataan tai hankitaan ratkaisu tarpeeseen: Esimerkiksi valaistus palveluna uusien valaisimien hankinnan sijaan.

Jakamistalous

Lainaaminen ja yhteiskäyttö tehostavat tuotteiden käyttöä.

Tuotteiden käyttöön pidentäminen

Huolto, korjaaminen, uudelleenvalmistus ja osien vaihtaminen pitävät tuotteen mahdollisimman pitkään käytössä.

Hukan minimointi

Materiaalit hyödynnetään käytetään tehokkaasti ja jätteen syntyä ehkäistään.

Kierrätys

Materiaalit kierrätetään ja hyödynnetään uudelleen. Toisen jäte voi olla toisen raaka-aine.

Luonnon kiertojen vahvistaminen

Ekosysteemien säilymisestä huolehditaan. Ravinnekiertoa vahvistetaan.

KIERTOTALOUS - kysymyksiä mahdollisuuksien tunnistamiseen

Tuotteet palveluna

Voisiko toiminnassa tuotteiden hankintaa korvata palvelun hankinnalla?

Jakamisen alustat

Liittykö toimintaan jakamisen tai yhteiskäytön mahdollisuuksia?

Tuotteen käyttöiän pidentäminen

Liittykö toimintaan tuotteita, joita voisi korjata, huoltaa tai uudelleenvalmistaa?

Hukan minimointi

Syntykö toiminnassa materiaalihävikkiä, jota voisi vähentää tai hyödyntää?

Kierrätys

Voiko toiminnassa hyödyntää kierrätysmateriaaleja?

Luonnonkiertojen vahvistaminen

Onko toiminnalla vaikutuksia luonnon ekosysteemeihin?

SOSIAALISEN KESTÄVYYS – kysymyksiä mahdollisuuksien tunnistamiseen

Fyysinen terveys	Edistääkö kiertotalousratkaisu terveitä elämäntapoja?
Taloudellinen hyvinvointi	Luoko kiertotalousratkaisu työllistymisen ja yrittäjyyden mahdollisuuksia? Edistääkö edullisten ratkaisujen saatavuutta?
Osallisuus	Voivatko kuntalaiset vaikuttaa siihen, millaisia kiertotalousratkaisuja toteutetaan?
Yhteisöllisyys	Ryhmäpaine/yhteisöllisyys voi tuottaa käyttäytymisen muutosta Luoko kiertotalousratkaisu kohtaamisia ja yhteisöllisyyttä?
Henkinen hyvinvointi	Kestävät elämäntavat voivat tuoda merkityksen tunnetta Helpottaako kiertotalousratkaisu elämää? Tarjoaako kiertotalous harrastusmahdollisuuksia?
Oikeudenmukaisuus	Onko kiertotalousratkaisu kaikille saavutettava? Kohtelee ko ratkaisu kaikkia oikeudenmukaisesti?
Turvallisuus	Onko kiertotalousratkaisu turvallinen?

Sosiaalinen kestävyys ja kiertotalous kunnan toiminnassa

Liikenne ja
liikkuminen

Sosiaalitoimi

Kasvatus

Terveys-
palvelut

Asuminen

Kaavoitus ja
kaupunki-
suunnittelu

Kulttuuri

Työllisyyden
edistäminen

Ympäristö-
palvelut

Ruoka-
palvelut

Kunta-
demokratia ja
osallisuus

Järjestöt ja
vapaaehtois-
työn tuki

KIERTOTALOUDEN EDISTÄMINEN- Esimerkki

Ruoka-
palvelut

Tuotteet palveluna

- Voisiko toiminnassa tuotteiden hankintaa korvata palvelun hankinnalla?

Jakamisen alustat

- Liittykö toimintaan jakamisen tai yhteiskäytön mahdollisuuksia?

Tuotteen käyttöiän pidentäminen

- Liittykö toimintaan tuotteita, joita voisi korjata, huoltaa tai uudelleenvalmistaa?

Hukan minimointi

- Syntykö toiminnassa materiaalihävikkiä, jota voisi vähentää?

Kierrätys

- Voiko toiminnassa hyödyntää kierrätysmateriaaleja?
- Syntykö toiminnassa jätettä, jonka voisi kierrättää?

Luonnonkiertojen vahvistaminen

- Onko toiminnalla vaikutuksia luonnon ekosysteemeihin?

SOSIAALISEN KESTÄVYYDEN TOTEUTUMINEN KIERTOTALOUDEN RATKAISUISSA- kysymyksiä arvioimiseen yksilön/kotitalouden näkökulmasta

Fyysinen terveys	Edistääkö kiertotalousratkaisu terveitä elämäntapoja?	
Taloudellinen hyvinvointi	Luoko kiertotalousratkaisu työllistymisen ja yrittäjyyden mahdollisuuksia? Edistääkö edullisten ratkaisujen saatavuutta?	
Osallisuus	Voivatko kuntalaiset vaikuttaa siihen, millaisia kiertotalousratkaisuja toteutetaan?	
Yhteisöllisyys	Ryhmäpaine/yhteisöllisyys voi tuottaa käyttäytymisen muutosta Luoko kiertotalousratkaisu kohtaamisia ja yhteisöllisyyttä?	
Henkinen hyvinvointi	Kestävät elämäntavat voivat tuoda merkityksen tunnetta Helpottaako kiertotalousratkaisu elämää? Tarjoaako kiertotalous harrastusmahdollisuuksia?	
Oikeudenmukaisuus	Onko kiertotalousratkaisu kaikille saavutettava? Kohteleeeko ratkaisu kaikkia oikeudenmukaisesti?	
Turvallisuus	Onko kiertotalousratkaisu turvallinen?	

Kiertotalouden ratkaisut	Tuotteet palveluna	Jakamisen alustat	Tuotteiden käyttöiän pidentäminen	Hukan minimointi	Kierrätys	Luonnonkiertojen vahvistaminen
Sosiaalisen kestävyys elementit						
Fyysinen terveys		Liikenne ja liikkuminen	EI VAHVAA LINKKIÄ	Ruokapalvelut	EI VAHVAA LINKKIÄ	Yhdyskuntasuunnittelu Järjestöt ja vapaaehtoistyö
Henkinen hyvinvointi	Kulttuuri	Kulttuuri		EI VAHVAA LINKKIÄ	Kulttuuri	Yhdyskuntasuunnittelu Järjestöt ja vapaaehtoistyö
Taloudellinen hyvinvointi	Liikenne ja liikkuminen Työllisyyden edistäminen	Liikenne ja liikkuminen Työllisyyden edistäminen	Työllisyyden edistäminen	Asuminen Ruokapalvelut	Asuminen Työllisyyden edistäminen	
Turvallisuus					Jätehuolto	
Yhteisöllisyys	Kulttuuri	Asuminen Kulttuuri				Järjestöt ja vapaaehtoistyö
Oikeudenmukaisuus				EI VAHVAA LINKKIÄ	Jätehuolto	
Osallisuus						Yhdyskuntasuunnittelu Järjestöt ja vapaaehtoistyö

POIKKILEIKKAAVIA KUNNAN TOIMINTOJA: Kaavoitus ja kaupunkisuunnittelu, kasvatus sekä kuntademokratian ja osallisuuden toteuttaminen

Sosiaalisen kestävyys ja kiertotalouden yhdistäminen kunnissa - esimerkkejä ja työkaluja

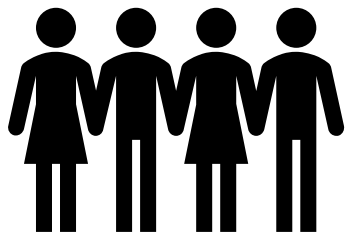
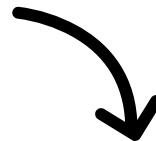

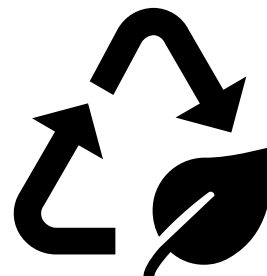
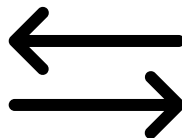
LÄHTÖKOHDAT

Kunta

Sosiaalista kestävyys
edistäminen

Vähähiilisen kiertotalouden
edistäminen

Esimerkkejä

Earthship community house (ekotalo), Brighton/UK

Jalostus ry:n kiertotalouskeskus/Kerava

Kiirtoon-hanke/Kuopio

Kestävän asumisen kummikokeilu/Helsinki

Hiedanranta/Tampere

Kestävän kehityksen keskus, Yritetään yhdessä ry/Oulu

Sähkölaitteiden korjauskeskus R.U.S.Z, Wien/Itävalta

Oulun Prikka

Kiertotalouteen perustuvat ostoskeskukset ja erikoisliikkeet

Oppimot

OPPIMOT

Vertaisoppimistilaisuudet – OPPIMOT

1. Oppimo jo 13.5. – tilaisuus on täynnä. Voit ilmoittautua jonoon; tieto tulevista oppimosta jonoon ilmoittautuneille etukäteen
2. Kaksi oppimoa tulossa kesän/syksyn 2020 aikana

Lisätiedot hankkeesta:

TIIA MERENHEIMO

Asiantuntija

Materiaalitehokkuus

 +358 (0) 9 6122 5050

 +358 (0) 40 848 7802

tia.merenheimo@motiva.fi

KIITOS!
#reilukiertotalous
#kestäväkaupunki

KESTÄVÄ
KAUPUNKI

